

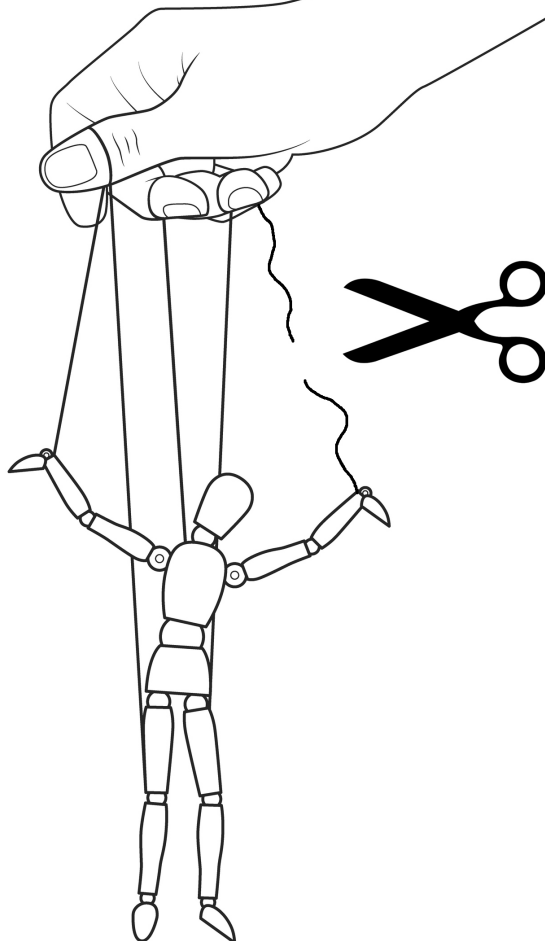

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΓΓΡΑΦΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ
ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ

2023 – 2026

ΕΓΓΡΑΦΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ
ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ

2023 – 2026

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
ΜΕΡΟΣ Α	
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	10
Α. ΒΑΣΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	11
Β. ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	12
Γ. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	13
ΜΕΡΟΣ Β	
ΠΥΛΩΝΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ	14
ΠΡΩΤΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ: Ενίσχυση της πρόληψης και της μείωσης των ρίσκων για θυματοποίηση	15
ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ: Καταστολή του εγκλήματος	18
ΤΡΙΤΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ: Προστασία, στήριξη και επανένταξη θυμάτων	20
ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ: Συνεργασία και συντονισμός	24
ΜΕΡΟΣ Γ	
ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΓΙΑ ΤΟ 2023 – 2026	25
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ 2023 – 2026	28
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	41

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το παρόν έγγραφο Στρατηγικής και Σχέδιο Δράσης έχει ετοιμαστεί μετά από υποβολή προτεινόμενων δράσεων από τα μέλη που απαρτίζουν την Πολυθεματική Συντονιστική Ομάδα κατά της Εμπορίας Προσώπων, της οποίας η σύσταση προνοείται στο άρθρο 64 του Νόμου 60(Ι)/2014. Σύμφωνα με το σχετικό άρθρο του πιο πάνω Νόμου, καθήκοντα και αρμοδιότητες της Πολυθεματικής Συντονιστικής Ομάδας, αποτελούν μεταξύ άλλων:

(α) Η αναθεώρηση ή η τροποποίηση του εκάστοτε Εθνικού Σχεδίου Δράσης, το οποίο εγκρίνεται από το Υπουργικό Συμβούλιο για:

(i) Την καταπολέμηση και αποτελεσματική καταστολή των αδικημάτων που προβλέπονται στον παρόντα Νόμο,

(ii) τον έγκαιρο εντοπισμό, την προστασία και υποστήριξη των θυμάτων κατά την έννοια του παρόντος Νόμου και την κοινωνική τους επανένταξη·

(iii) την πρόληψη των αδικημάτων που προβλέπονται στον παρόντα Νόμο και την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας αναφορικά με τα αδικήματα που προβλέπονται στον παρόντα Νόμο και τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των θυμάτων·

(iv) τη συνεργασία με τις χώρες καταγωγής ή τις χώρες διέλευσης ή άλλες χώρες προορισμού των θυμάτων για την ανάπτυξη των δυνατοτήτων καταπολέμησης των αδικημάτων που προβλέπονται στον παρόντα Νόμο και της προστασίας των θυμάτων, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές περιφερειακό επίπεδο.

(β) η παρακολούθηση της υλοποίησης και η εσωτερική αξιολόγηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης.

Μέσα στα πιο πάνω πλαίσια, καταρτίστηκε το Εθνικό Σχέδιο Στρατηγικής και Σχέδιο Δράσης για την τετραετία 2023-2026. Χωρίζεται σε τέσσερις πυλώνες δράσεων όπως απορρέουν από τις αρμοδιότητες και καθήκοντα της Πολυθεματικής και Συντονιστικής Ομάδας και αναφέρονται στη νομοθεσία, και οι οποίοι είναι:

I. Ενίσχυση της πρόληψης και της μείωσης των ρίσκων για θυματοποίηση.

II. Καταστολή του εγκλήματος.

III. Προστασία, στήριξη και επανένταξη των θυμάτων.

IV. Συνεργασία και συντονισμός.

Ο συνολικός αριθμός δράσεων των επιμέρους στόχων κάθε πυλώνα ανέρχεται στις 38, με αρκετές νέες δράσεις, καθώς και δράσεις που ξεκίνησαν την περίοδο που κάλυπτε το προηγούμενο Εθνικό Σχέδιο Δράσης (σ.σ. 2019 -2022) και των οποίων η υλοποίηση συνεχίζεται και σε αυτήν την τετραετία.

Η εφαρμογή και υλοποίηση των μέτρων και δράσεων που αποφασίζονται στο πλαίσιο της Πολυθεματικής Συντονιστικής Ομάδας και στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης, παρακολουθούνται και συντονίζονται από τον Εθνικό Συντονιστή (Υπουργός Εσωτερικών) ο οποίος είθισται να εκπροσωπείται από τον Γενικό Διευθυντή και ο οποίος προεδρεύει των συνεδριάσεων της Πολυθεματικής Συντονιστικής Ομάδας.

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης υποβάλλεται επίσης από τον Εθνικό Συντονιστή στο Υπουργικό Συμβούλιο, καθώς και η ετήσια έκθεση της Πολυθεματικής Συντονιστικής Ομάδας για συζήτηση και λήψη αποφάσεων.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εμπορία προσώπων¹ είναι η σύγχρονη μορφή δουλείας, η οποία καταρρακώνει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και παραβιάζει θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα. Τα θύματα στρατολογούνται, μεταφέρονται και στεγάζονται συχνά με τη χρήση βίας, καταναγκασμού, πλάνης ή απάτης και εξαναγκάζονται να ζουν σε άθλιες συνθήκες, οι οποίες περιλαμβάνουν τη σεξουαλική τους εκμετάλλευση, την καταναγκαστική εργασία ή παροχή υπηρεσιών, την επαιτεία, τη συμμετοχή σε παράνομες δραστηριότητες, ή την αφαίρεση οργάνων. Τα θύματα είναι υποχρεωμένα να παρέχουν υπηρεσίες επτά ημέρες την εβδομάδα ενώ συχνά στερούνται των προσωπικών τους εγγράφων. Σε αρκετές περιπτώσεις εκβιάζονται να επιστρέψουν χρηματικά ποσά στους διακινητές τους για υποτιθέμενα χρέη που τους οφείλουν. Ζουν υπό τις απειλές των διακινητών τους και με τον φόβο αντιποίνων. Για ένα θύμα εμπορίας, η προοπτική ότι μπορεί να ξεφύγει από τους διακινητές του φαντάζει αδύνατη.

Η εμπορία προσώπων πάντα θα αποτελεί έγκλημα ευμετάβλητο και δύσκολο ελεγχόμενο, που διαπράττεται συνήθως στα πλαίσια του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας (ΔΟΕ)², τα θύματα εμπορίας ανέρχονται τουλάχιστον σε 50 εκατομμύρια σε παγκόσμιο επίπεδο, εκ των οποίων τα 10 εκατομμύρια είναι παιδιά. Για κάθε 1000 ενήλικες παγκοσμίως, οι 5,4 είναι θύματα εμπορίας προσώπων³. Μεταξύ των θυμάτων, περίπου 28 εκατομμύρια είναι θύματα εργασιακής και σεξουαλικής εκμετάλλευσης και 22 εκατομμύρια έτυχαν εκμετάλλευσης για σκοπούς εικονικών ή καταναγκαστικών γάμων. Οι γυναίκες και τα κορίτσια αποτελούν τη συντριπτική πλειοψηφία των θυμάτων εμπορίας με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση, ενώ οι μετανάστες αποτελούν τον μεγαλύτερο αριθμό θυμάτων εκμετάλλευσης στην εργασία και καταναγκαστικής εργασίας. Οι συνολικές εκτιμήσεις δείχνουν ότι μεγάλο μέρος της εμπορίας σήμερα συμβαίνει στον ιδιωτικό τομέα, κυρίως στους τομείς της γεωργίας, κατασκευών και μεταποιήσεων, οικιακής εργασίας και της βιομηχανίας του σεξ. Άνθρωποι που εργάζονται στους τομείς αυτούς είναι συχνά οι πιο ευάλωτοι και οι λιγότερο προστατευμένοι, είτε επειδή είναι μετανάστες εργαζόμενοι, είτε επειδή εργάζονται στην άτυπη οικονομία, είτε επειδή εργάζονται κάτω από τέτοιες συμβασιακές ή γεωγραφικές συνθήκες που δημιουργούν σοβαρές προκλήσεις για την εφαρμογή του Νόμου, συμπεριλαμβανομένης και της επιθεώρησης εργασίας⁴.

¹ Με τον όρο «εμπορία προσώπων» εννοούμε τη «στρατολόγηση, την πρόκληση, τη μεταφορά, τη διακίνηση, την υπόθαλψη ή παραλαβή ή υποδοχή προσώπων, συμπεριλαμβανομένης της ανταλλαγής ή μεταβίβασης του ελέγχου ή/και της εξουσίας επί των προσώπων αυτών, μέσω απειλών ή χρήσης βίας ή άλλων μορφών εξαναγκασμού, απαγωγής, δόλου, εξαπάτησης, παραπλάνησης, κατάχρησης εξουσίας ή ευάλωτης θέσης, ή προσφοράς ή παροχής ή λήψης πληρωμών ή ωφελημάτων ή απολαβών για εξασφάλιση της συγκατάθεσης προσώπου κατέχοντος εξουσίας επί ενός άλλου, με σκοπό την εκμετάλλευση αυτού» (N.60(II)/2014).

² Global Estimates of Modern Slavery: Forced Labour and Forced Marriage, ILO, Walk Free Foundation, IOM, Geneva 2022 https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---ipecc/documents/publication/wcms_854733.pdf

^{3,4} ibid

Οι βασικότερες αιτίες που καθιστούν ένα θύμα ευάλωτο σε συνθήκες εκμετάλλευσης βρίσκονται ριζωμένες στη φτώχεια, στην ελλιπή λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών του κράτους δικαίου, στην ανισότητα των φύλων και τη βία κατά των γυναικών, στους πολέμους και τις ένοπλες συγκρούσεις, στις φυσικές καταστροφές στις χώρες προέλευσης των θυμάτων, στην οικονομική εξαθλίωση και τον κοινωνικό αποκλεισμό, στην έλλειψη ευκαιριών και απασχόλησης, στην έλλειψη πρόσβασης στην εκπαίδευση, στην παιδική εργασία και στις διακρίσεις. Κύρια αιτία, ωστόσο, της εμπορίας προσώπων αποτελεί η ζήτηση και το κέρδος (π.χ. στην ακμάζουσα βιομηχανία του σεξ και την επακόλουθη ζήτηση για σεξουαλικές υπηρεσίες και τη ζήτηση για φθηνή εργασία με στόχο τη μείωση του κόστους και την αύξηση του κέρδους). Η σύνδεση της εμπορίας προσώπων με το οργανωμένο έγκλημα και την παράνομη διακίνηση ατόμων διαμέσου συνόρων είναι δεδομένη και η εμπορία προσώπων εξακολουθεί να είναι μια εγκληματική επιχείρηση περιορισμένου ρίσκου με υψηλές αποδόσεις. Ο Διεθνής Οργανισμός Εργασίας εκτιμά ότι τα ετήσια κέρδη από την εμπορία προσώπων φτάνουν τα 150 δισεκατομμύρια δολάρια⁵, ενώ σύμφωνα με τον ΟΗΕ, η εμπορία προσώπων αποτελεί τη δεύτερη μεγαλύτερη πηγή εσόδων του οργανωμένου εγκλήματος, μετά την εμπορία ναρκωτικών. Στην ΕΕ, τα ετήσια έσοδα από τη σεξουαλική εκμετάλλευση υπολογίζονται σε περίπου 14 δισεκατομμύρια ευρώ. Η Έκθεση της Επιτροπής για το 2020⁶ σχετικά με το οικονομικό, κοινωνικό και ανθρώπινο κόστος της εμπορίας προσώπων, έδειξε ότι το συνολικό κόστος της εμπορίας ανήλθε συνολικά σε 2,7 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως στην ΕΕ. Το κόστος που συνδέεται με την εμπορία προσώπων συνδέεται κυρίως με απώλεια οικονομικής απόδοσης, καθώς τα θύματα δεν συμμετέχουν στη νόμιμη οικονομία ενώ υφίστανται εμπορία, και τη χαμένη ποιότητα ζωής για τα θύματα, που χρειάζονται βοήθεια και υποστήριξη. Η εμπορία προσώπων ουσιαστικά αποτελεί μια επιχείρηση όπου το κέρδος αποκτάται με τη στέρηση της ελευθερίας κάποιου άλλου.

Στην Κύπρο η εμπειρία καταδεικνύει ότι η σεξουαλική εκμετάλλευση και η εκμετάλλευση στην εργασία αποτελούν τις πιο συνηθισμένες μορφές εμπορίας προσώπων στη Δημοκρατία. Τα τελευταία χρόνια ωστόσο, νέες μορφές εκμετάλλευσης έχουν αναδυθεί, όπως η εμπορία για σκοπούς επαιτείας και για σύναψη εικονικού γάμου. Πιο κάτω, παρουσιάζονται οι πιο δημοφιλείς τρόποι (modus operandi) που λειτουργούν τα παράνομα οργανωμένα δίκτυα διακινητών για εκμετάλλευση των θυμάτων:

⁵ Profits and poverty: the economics of forced labour / International Labour Office. - Geneva: ILO, 2014
https://www.ilo.org/global/publications/ilo-bookstore/order-online/books/WCMS_243391/lang--en/index.htm

⁶ Study on the economic, social and human costs of trafficking in human beings within the EU – European Commission, 2020
<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/373138c5-0ea4-11eb-bc07-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-256067425>

Modus operandi σε υποθέσεις εμπορίας προσώπων

Σεξουαλική εκμετάλλευση – με την υπόσχεση μιας καλά αμειβόμενης δουλειάς, τα άτομα έλκονται να εργαστούν ως συνοδοί, σερβιτόρες, μπαρτέντες και στη συνέχεια αναγκάζονται να παρέχουν σεξουαλικές υπηρεσίες, όπου ελέγχονται, περιορίζεται η προσωπική τους ελευθερία, εκφοβίζονται, τους ασκείται ψυχολογική και σωματική βία και αναγκάζονται να παραδώσουν τα κέρδη στον διακινητή. Άλλος τρόπος είναι η μέθοδος του «lover boy», όπου γυναίκες ακολουθούν τον υποτιθέμενο σύντροφό τους, όπου στην πορεία ξεκινά να τις εξωθεί στην πορνεία. Συχνά σε όλες τις πιο πάνω περιπτώσεις, χορηγούνται στα θύματα ναρκωτικές ουσίες.

Εργασιακή εκμετάλλευση – κυρίως υπήκοοι τρίτων χωρών αφικνούνται στην Κύπρο για εργασία στον γεωργικό και κτηνοτροφικό τομέα. Τα θύματα συχνά δεν γνωρίζουν καλά τη γλώσσα, δεν έχουν υπογράψει κανένα συμβόλαιο και δεν γνωρίζουν τα δικαιώματά τους. Με στόχο να δημιουργήσουν τον φόβο σύλληψης από τις Αρχές, οι διακινητές δεν τους διευθετούν το καθεστώς παραμονής τους, τους κρατούν τα ταξιδιωτικά τους έγγραφα, δεν τους καταβάλλουν μισθούς, τους αφήνουν να ζουν σε άθλιες συνθήκες και σε απομονωμένες περιοχές. Ιδιαίτερα, όταν η εμπορία ξεκινά από τη χώρα καταγωγής, στα θύματα προσφέρεται μια φαινομενικά καλή δουλειά στο εξωτερικό, με παροχή διαμονής και διατροφής, για τη διασφάλιση της οποίας τα θύματα καταβάλλουν υπέρογκα ποσά τα οποία δανείστηκαν. Οι διακινητές έπειτα τους απειλούν για την επιστροφή των χρημάτων που δανείστηκαν, κι έτσι τα θύματα υπομένουν την εξαθλίωση λόγω όλων των μέσων που χρησιμοποιούν οι διακινητές για να συνεχίσουν να τους εκμεταλλεύονται.

Καταναγκαστική επαιτεία – οι δράστες αναζητούν θύματα ιδίως μεταξύ ατόμων με ειδικές ανάγκες, ατόμων με αναπηρία ή άστεγους, με ορατή αναπηρία, προκειμένου να προκαλέσουν τη συμπάθεια του κόσμου. Κάτω από διάφορες απειλές, τα θύματα αναγκάζονται να ζητιανεύουν και να παραδίδουν τα χρήματα που αποκτούν από την επαιτεία στον διακινητή, ελέγχονται, τους ασκείται έντονη ψυχική και σωματική πίεση, ζουν σε απάνθρωπες συνθήκες, δεν έχουν πρόσβαση σε ιατρική περίθαλψη, υποφέρουν από έλλειψη τροφής. Ζητιανεύουν σε μέρη με πολλούς παρευρισκόμενους για να έχουν τα μεγαλύτερα δυνατά κέρδη. Σε περίπτωση αντίστασης ή άρνησης επαιτείας, δέχονται απειλές και πολλές φορές τους ασκείται ψυχική και σωματική βία.

Εικονικός γάμος – στόχος είναι η νομιμοποίηση της διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω γάμου με ευρωπαϊκό πολίτη. Οι υπήκοοι τρίτης χώρας καταβάλλουν ψηλά ποσά ως «το αντίτιμο για μια ευρωπαϊά σύζυγο». Για να πάρει πίσω τα χρήματά του, ο γαμπρός συχνά αναγκάζει τη «σύζυγο» να παρέχει σεξουαλικές υπηρεσίες για χρήματα, με αποτέλεσμα να γίνεται ο ίδιος διακινητής. Δεν αποτελεί

εξαιρέση ότι εικονικοί γάμοι γίνονται με ήδη έγκυες θύματα, κάτι που αποτελεί πλεονέκτημα σε περίπτωση ενδιαφέροντος για απόκτηση διαμονής λόγω οικογενειακής επανένωσης.

ΜΕΡΟΣ Α.

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Το νομοθετικό πλαίσιο στην Κύπρο για την αντιμετώπιση της εμπορίας και της εκμετάλλευσης προσώπων, είναι πλήρως εναρμονισμένο με την Ευρωπαϊκή Οδηγία 2011/36/ΕΕ για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της και την Οδηγία 2004/81/ΕΚ σχετικά με τον τίτλο παραμονής που χορηγείται στους υπηκόους τρίτων χωρών, θυμάτων εμπορίας ανθρώπων ή συνέργειας στη λαθρομετανάστευση, οι οποίοι συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές.

Ταυτόχρονα το νομοθετικό πλαίσιο στην Κύπρο εφαρμόζει και τις ευρωπαϊκές και διεθνείς Συμβάσεις τις οποίες έχει κυρώσει η Κυπριακή Δημοκρατία. Συγκεκριμένα, η Κυπριακή Δημοκρατία έχει κυρώσει:

(α) τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος και του Πρωτοκόλλου για την Πρόληψη, Καταστολή και Τιμωρία της Εμπορίας Προσώπων, Ιδιαίτερα των Γυναικών και Παιδιών, το οποίο συμπληρώνει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών ενάντια στο Διεθνικό Οργανωμένο Έγκλημα·

(β) τη Σύμβαση περί Καταστολής και Εξαλείψεως της Σωματεμπορίας και της Πορνείας Άλλων·

(γ) το Προαιρετικό Πρωτόκολλο στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, για την Πώληση Παιδιών, Παιδική Πορνεία και Παιδική Πορνογραφία·

(δ) τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Δράση κατά της Εμπορίας Προσώπων.

Ήδη, από το 2000, η Κύπρος εφαρμόζει νομικό πλαίσιο για την καταπολέμηση της εμπορίας προσώπων, και συγκεκριμένα τον περί Καταπολέμησης της Εμπορίας Προσώπων και περί Σεξουαλικής Εκμετάλλευσης Ανηλίκων Νόμο του 2000. Ο Νόμος αυτός αντικαταστάθηκε από τον περί της Καταπολέμησης της Εμπορίας και της

Εκμετάλλευσης Προσώπων και της Προστασίας των Θυμάτων Νόμο του 2007 [N.87(I)/2007], ο οποίος ήταν πιο περιεκτικός ως προς τα αδικήματα, εφάρμοζε τις Συμβάσεις που είχε κυρώσει η Δημοκρατία καθώς και το κοινοτικό κεκτημένο που ήταν σε ισχύ. Περαιτέρω, ο Νόμος του 2007 εισήγαγε και το θεσμικό πλαίσιο συντονισμού και χειρισμού των θυμάτων, ορίζοντας τον Υπουργό Εσωτερικών ως Συντονιστή και εγκαθιδρύοντας την Πολυθεματική Συντονιστική Ομάδα για την καταπολέμηση των αδικημάτων που προβλέπονται στον Νόμο, για την προστασία των θυμάτων και για τη λήψη όλων των κατάλληλων μέτρων για την αντιμετώπιση της εμπορίας και της εκμετάλλευσης προσώπων. Τον Απρίλιο του 2014 τέθηκε σε ισχύ ο περί της Πρόληψης και Καταπολέμησης της Εμπορίας και της Εκμετάλλευσης Προσώπων και της Προστασίας των Θυμάτων Νόμος [N.60(I)/2014]. Ο Νόμος αυτός αντικατέστησε τον Νόμο του 2007 [N.87(I)/2007] και ενσωμάτωσε την Οδηγία 2011/36/ΕΕ.

A. ΒΑΣΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Νόμος 60(I)/2014 – Ο περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Εμπορίας και Εκμετάλλευσης Προσώπων και Προστασίας των Θυμάτων Νόμος του 2014

Σκοπός του ισχύοντος Νόμου είναι η λήψη μέτρων για την πρόληψη, καταστολή και καταπολέμηση του εγκλήματος της εμπορίας και εκμετάλλευσης προσώπων, η προστασία και η υποστήριξη των θυμάτων τέτοιων αδικημάτων, η δημιουργία μηχανισμών ελέγχου και η προώθηση της διεθνούς συνεργασίας.

Ο Νόμος καλύπτει το είδος των ποινικών αδικημάτων και τη δικαιοδοσία των Δικαστηρίων, καθώς και τα μέτρα για την πρόληψη, διερεύνηση και δίωξη τέτοιων αδικημάτων (άρθρα 6-28). Δεύτερον, ο Νόμος προβλέπει την προστασία και την προώθηση των δικαιωμάτων των θυμάτων άνευ διάκρισης και την πρόσβαση σε αποζημίωση (άρθρα 29-37). Περιλαμβάνει επίσης ειδικές διατάξεις σχετικά με την υποστήριξη και την προστασία των παιδιών θυμάτων εμπορίας, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο ποινικών ερευνών (άρθρα 38-41, 58). Τρίτον, ο Νόμος προβλέπει την αναγνώριση των θυμάτων και μέτρα υποστήριξης και προστασίας (άρθρα 42-60). Περιγράφει έτσι τη δημιουργία ενός Εθνικού Μηχανισμού Αναφοράς για τον χειρισμό των υποθέσεων εμπορίας προσώπων. Αυτός ο μηχανισμός προβλέπει ότι κάθε φορά που μια κρατική υπηρεσία ή ΜΚΟ έρχεται σε επαφή με πιθανά θύματα, τα παραπέμπει στις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας όπου λαμβάνουν πληροφορίες, ιδίως σχετικά με τα δικαιώματά τους. Στη συνέχεια, τα πιθανά θύματα αναφέρονται στην Αστυνομία που είναι η αρμόδια αρχή για την επίσημη αναγνώρισή τους ως θύματα. Στο μεταξύ, πιθανά θύματα γυναίκες μπορεί να χρειαστεί να τοποθετηθούν στο κρατικό καταφύγιο για γυναίκες σεξουαλικής εκμετάλλευσης. Ο Νόμος προβλέπει επίσης τα δικαιώματα

των θυμάτων και ορίζει ποιες αρμόδιες αρχές πρέπει να παρέχουν τέτοια δικαιώματα. Τέλος, ο Νόμος προβλέπει προγράμματα πρόληψης και παρέμβασης (άρθρο 61) και τη θέσπιση διοικητικών δομών για την εφαρμογή του Νόμου αυτού, με σημαντικότερη τη σύσταση της Πολυθεματικής Συντονιστικής Ομάδας για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων (Άρθρο 62-70).

B. ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΚΕΦ 105 – Ο περί Αλλοδαπών και Μετανάστευσης Νόμος

Ο περί Αλλοδαπών και Μετανάστευσης Νόμος (Κεφάλαιο 105) ρυθμίζει διάφορα θέματα σχετικά με την είσοδο, τη διαμονή, το καθεστώς και τη γενική μεταχείριση αλλοδαπών στην Κύπρο. Οι σχετικές διατάξεις για την καταπολέμηση της εμπορίας προσώπων περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, κυρώσεις σε εργοδότες που απασχολούν παράνομα διαμένοντες αλλοδαπούς, μεταφέροντας έτσι την Ευρωπαϊκή Οδηγία 2009/52/ΕΕ, καθώς και διατάξεις που διέπουν το πλαίσιο εξέτασης υποθέσεων εικονικών γάμων.

ΚΕΦ 154 – Ο Ποινικός Κώδικας

Ο Ποινικός Κώδικας συγκεντρώνει όλα τα μεγάλα αδικήματα και ορίζει την ποινική ευθύνη στην Κύπρο.

Νόμος 109(I)/2014 – Ο περί Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και Γενικότερα περί Κοινωνικών Παροχών Νόμος του 2014

Η θεσμοθέτηση του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος (ΕΕΕ) διασφαλίζει ένα ελάχιστο αξιοπρεπές βιοτικό επίπεδο. Ο Νόμος 109(I)/2014 καλύπτει τους Κύπριους καθώς και όλους τους πολίτες της ΕΕ εάν, για πέντε χρόνια πριν από την υποβολή αίτησης, είχαν και έχουν τη νόμιμη και συνήθη διαμονή τους στις ελεύθερες περιοχές της Κυπριακής Δημοκρατίας. Καλύπτει επίσης και υπηκόους τρίτης χώρας υπό προϋποθέσεις, μεταξύ αυτών και τα θύματα εμπορίας και εκμετάλλευσης προσώπων σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 60(I)/2014.

Νόμος 95(I)/2001- Ο περί Προστασίας Μαρτύρων Νόμος

Ο Νόμος για την προστασία των μαρτύρων στοχεύει στην προστασία και τη βοήθεια μαρτύρων, των οποίων η ζωή, η σωματική ακεραιότητα ή η ελευθερία τους απειλείται λόγω της κατοχής ορισμένων πληροφοριών ή δεδομένων σχετικά με τη διάπραξη ορισμένων αδικημάτων, τα οποία παρείχαν ή συμφώνησαν να παράσχουν σε δικαστικά

όργανα και τα οποία είναι κρίσιμα για τους σκοπούς της έρευνας και της δίκης. Καθορίζει το Σχέδιο Προστασίας για τους Μάρτυρες και τους Συνεργάτες της Δικαιοσύνης, το οποίο προβλέπει μέτρα όπως η μη αποκάλυψη ταυτότητας κατά τη δικαστική διαδικασία, η διατήρηση της διεύθυνσης του θύματος καθώς και όλα τα έγγραφα σχετικά με την ποινική διαδικασία εμπιστευτικά κατά τη διάρκεια της δίκης, η στέγαση σε ένα ασφαλές και μυστικό κατάλυμα και αλλαγή ταυτότητας.

Νόμος 165(Ι)/2002 – Ο περί Νομικής Αρωγής Νόμος

Ο Νόμος περί νομικής αρωγής ρυθμίζει την παροχή βοήθειας σε άτομα που διαφορετικά δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν οικονομικά στην παροχή νομικών συμβουλών, βοήθειας και εκπροσώπησης στην Κύπρο. Τα θύματα εμπορίας προσώπων είναι δικαιούχοι νομικής αρωγής αν δεν έχουν δικούς τους πόρους.

Νόμος 133(Ι)/2004 - Ο περί Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης και των Διαδικασιών Παράδοσης Εκζητούμενων Μεταξύ των Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης Νόμος του 2004

Μεταφέρει στην κυπριακή έννομη τάξη την απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου 2002/584/ΔΕΥ της 13ης Ιουνίου 2002 σχετικά με το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ κρατών μελών. Ο Νόμος εισάγει στην Κύπρο το απλουστευμένο σύστημα παράδοσης καταδικασθέντων ή υπόπτων για σκοπούς εκτέλεσης ποινών ή ποινικής δίωξης εντός του χώρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Νόμος 126(Ι)/2012 - Ο περί Ιδιωτικών Γραφείων Εξευρέσεως Εργασίας Νόμος του 2012

Ο Νόμος αυτός ρυθμίζει τη λειτουργία των ιδιωτικών γραφείων εξευρέσεως εργασίας και προβλέπει ποινές για σχετικά αδικήματα.

Γ. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Πολυθεματική Συντονιστική Ομάδα κατά της Εμπορίας Προσώπων (ΠΣΟ):

Η Πολυθεματική Συντονιστική Ομάδα κατά της Εμπορίας Προσώπων (ΠΣΟ), της οποίας προεδρεύει ο Υπουργός Εσωτερικών ως Εθνικός Συντονιστής, προβλέπεται από το άρθρο 64 του Νόμου του 2014 και λειτουργεί θεσμικά από το 2007. Σκοπός της είναι η διαμόρφωση πολιτικής, η λήψη πρακτικών και επιχειρησιακών μέτρων και ο συντονισμός των δράσεων για αντιμετώπιση των πραγματικών διαστάσεων του

προβλήματος και επεξεργασία συγκεκριμένων λύσεων. Στην Ομάδα αυτή συμμετέχουν όλες οι εμπλεκόμενες κρατικές Υπηρεσίες (Υπουργεία, Τμήματα και Υπηρεσίες) καθώς και μέχρι τέσσερις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.

Εθνικός Μηχανισμός Αναφοράς (ΕΜΑ) – Οδηγός για τον χειρισμό θυμάτων εμπορίας προσώπων:

Ο ΕΜΑ ετοιμάστηκε από την ΠΣΟ και ολοκληρώθηκε τον Μάιο 2016. Καθορίζει ένα πλαίσιο συνεργασίας των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και ΜΚΟ για τη διασφάλιση της πρόσβασης των θυμάτων στα δικαιώματά τους και τη δημιουργία προστατευτικού πλαισίου. Σκοπός του ΕΜΑ είναι η διασφάλιση και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των θυμάτων εμπορίας προσώπων μέσω της παροχής ενός αποτελεσματικού τρόπου αναφοράς/παραπομπής στις αρμόδιες υπηρεσίες, με απώτερο στόχο την απρόσκοπτη πρόσβαση των θυμάτων στα δικαιώματα που τους παρέχει ο Νόμος, μέσω της χαρτογράφησης των διαδικασιών και του ρόλου κάθε εμπλεκόμενης κρατικής υπηρεσίας και αρμόδιας ΜΚΟ και του συντονισμού της δράσης και της ανάπτυξης ενιαίας εθνικής αντιμετώπισης από όλες τις εμπλεκόμενες Κρατικές Υπηρεσίες και τις ΜΚΟ.

ΜΕΡΟΣ Β.

ΠΥΛΩΝΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ

Η Στρατηγική για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας προσώπων και για την προστασία των θυμάτων για το 2023-2026 (εφεξής «Στρατηγική») αποσκοπεί στη συνολική και ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του φαινομένου και στηρίζεται σε μεγάλο μέρος σε συστάσεις που προκύπτουν από τις αξιολογήσεις που γίνονται κατά καιρούς από διεθνείς οργανισμούς. Παράλληλα, περιέχει εθνικές προτεραιότητες και ανάγκες που εντοπίζονται από την Πολυθεματική Συντονιστική Ομάδα κατά της εμπορίας προσώπων. Το Σχέδιο Δράσης στοχεύει στην ολοκληρωμένη και αποτελεσματική αντιμετώπιση της εμπορίας προσώπων, με έμφαση στον κανόνα “τέσσερα Ps” (Prevention, Prosecution, Protection, Partnerships) – δηλαδή (i) στην ενίσχυση της **πρόληψης** και της μείωσης των ρίσκων για θυματοποίηση, (ii) στην **καταστολή** του εγκλήματος, (iii) στη δημιουργία ενός ενισχυμένου πλαισίου **προστασίας** και στήριξης των θυμάτων, επιδιώκοντας την επανάκτηση της αξιοπρέπειάς τους και την επιτυχή

επανένταξή τους στην κοινωνία και στην αγορά εργασίας και (iv) στην ανάπτυξη μιας στενής **συνεργασίας** μεταξύ των εμπλεκόμενων κρατικών φορέων και μεταξύ των εμπλεκόμενων κρατικών φορέων και της κοινωνίας των πολιτών.

ΠΡΩΤΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ:

Ενίσχυση της πρόληψης και της μείωσης των ρίσκων για θυματοποίηση

Υποχρεώσεις που απορρέουν από το ευρωπαϊκό και διεθνές νομικό πλαίσιο

Σύμφωνα με το ευρωπαϊκό και διεθνές νομικό πλαίσιο από το οποίο δεσμεύεται η Κυπριακή Δημοκρατία (**βλ. Μέρος Α'**), το κράτος πρέπει να θεσπίσει και/ή να ενισχύσει αποτελεσματικές πολιτικές και προγράμματα για την πρόληψη της εμπορίας προσώπων, όπως: έρευνα, ενημέρωση, ευαισθητοποίηση, κοινωνικές και οικονομικές πρωτοβουλίες, εκπαιδευτικά προγράμματα στα σχολεία και εκπαίδευση σε άτομα ευάλωτα στην εμπορία καθώς και σε επαγγελματίες που ασχολούνται με το θέμα. Η ανάπτυξη, εφαρμογή και αξιολόγηση όλων των πολιτικών και προγραμμάτων θα πρέπει να είναι βασισμένες στα ανθρώπινα δικαιώματα και στην ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των δύο φύλων.

Παράλληλα, θα πρέπει να ληφθούν ή/και να ενισχυθούν νομικά ή άλλα μέτρα, όπως εκπαιδευτικά, κοινωνικά ή πολιτιστικά, τα οποία θα στοχεύουν στην αποθάρρυνση της ζήτησης που εντείνει όλες τις μορφές εκμετάλλευσης.

Ανάλυση εθνικών αναγκών:

Σύμφωνα με την τελευταία έκθεση για την Κύπρο από την Ομάδα Εμπειρογνομόνων κατά της εμπορίας προσώπων του Συμβουλίου της Ευρώπης - GRETA, στο πλαίσιο του 3ου κύκλου αξιολόγησης, οι κυπριακές αρχές θα πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές τους για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας προσώπων με σκοπό την **εργασιακή εκμετάλλευση**, ιδίως με:

- διασφάλιση ότι διατίθενται επαρκείς πόροι στους επιθεωρητές εργασίας για να εκπληρώσουν την εντολή τους και να συμμετάσχουν ενεργά στην πρόληψη της εμπορίας ανθρώπων·
- εκπαίδευση επιθεωρητών/επιθεωρητριών εργασίας σε όλη τη χώρα, καθώς και αξιωματικών επιβολής του νόμου, εισαγγελέων και δικαστών, σχετικά με την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων με σκοπό την εργασιακή εκμετάλλευση και τα δικαιώματα των θυμάτων·

- διασφάλιση ότι οι επιθεωρήσεις μπορούν να πραγματοποιούνται σε ιδιωτικά νοικοκυριά με σκοπό την πρόληψη της κακοποίησης οικιακών βοηθών και τον εντοπισμό περιπτώσεων εμπορίας ανθρώπων·
- αναθέωση του νομικού πλαισίου και των πολιτικών για την απασχόληση των οικιακών βοηθών, που τους επιτρέπει να αλλάζουν εργοδότες χωρίς να επηρεάζεται το μεταναστευτικό τους καθεστώς·
- ενίσχυση της παρακολούθησης των ιδιωτικών γραφείων εξευρέσεως εργασίας·
- ευαισθητοποίηση του ευρύτερου κοινού καθώς και, με στοχευμένο τρόπο, των μεταναστών/μεταναστριών εργαζομένων, σχετικά με τους κινδύνους της εμπορίας για σκοπούς εργασιακής εκμετάλλευσης και τα δικαιώματα των θυμάτων.

Παράλληλα, σύμφωνα με την έκθεση της GRETA, οι κυπριακές αρχές θα πρέπει να συνεργαστούν προληπτικά με τον ιδιωτικό τομέα, σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Αρχές του ΟΗΕ για τις Επιχειρήσεις και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Σύσταση της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης CM/Rec(2016)3 για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις επιχειρήσεις, με σκοπό στην ευαισθητοποίηση του σημαντικού ρόλου και της ευθύνης των επιχειρήσεων για την πρόληψη της εμπορίας ανθρώπων στις αλυσίδες εφοδιασμού τους.

Σχετικά με την πρόληψη της **σεξουαλικής εκμετάλλευσης**, το κράτος θα πρέπει να προωθήσει δράσεις που σχετίζονται με την αποθάρρυνση της ζήτησης, μεταξύ άλλων μέσω:

- διεξαγωγής στοχευμένων εκστρατειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σχετικά με την ποινικοποίηση της χρήσης των υπηρεσιών των θυμάτων εμπορίας προσώπων,
- υλοποίησης εκπαιδευτικών προγραμμάτων στο σχολείο, που τονίζουν τη σημασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την ισότητα των φύλων, τον σεβασμό για την αξιοπρέπεια και την ακεραιότητα του κάθε ανθρώπου και τις συνέπειες των διακρίσεων και του ρατσισμού με βάση το φύλο ή άλλες μορφές διαφορετικότητας,
- ευαισθητοποίησης για τον σημαντικό ρόλο των ΜΜΕ και της διαφήμισης στην αντιμετώπιση της ζήτησης που οδηγεί σε εμπορία,
- προώθησης της ευαισθητοποίησης των επιχειρήσεων, ενίσχυση της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και πρόληψη της εμπορίας σε αλυσίδες εφοδιασμού.

Η υλοποίηση δράσεων που εστιάζουν στην πρόληψη και στον έγκαιρο εντοπισμό θυμάτων μέσω των μεταναστευτικών/προσφυγικών ροών είναι απαραίτητη, για αυτό και σύμφωνα με την έκθεση της GRETA θα πρέπει να ληφθούν πρόσθετα μέτρα για τον προληπτικό εντοπισμό θυμάτων εμπορίας μεταξύ των αιτούντων άσυλο.

Αντίστοιχες εισηγήσεις καταγράφονται και στην Έκθεση Trafficking in Persons (TIP)

2022 των Ηνωμένων Πολιτειών, η οποία αξιολογεί τις προσπάθειες που καταβάλλει η Κυπριακή Δημοκρατία για την αντιμετώπιση της εμπορίας προσώπων. Σύμφωνα με την Έκθεση TIP, η Κύπρος οφείλει να:

(α) εφαρμόζει προληπτικούς ελέγχους για εντοπισμό πιθανών θυμάτων μεταξύ των ευάλωτων πληθυσμών, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών, των αιτούντων άσυλο και των εργαζομένων στη γεωργία·

(β) να αυξήσει την εκπαίδευση του κυβερνητικού προσωπικού, σχετικά με την αναγνώριση, τη βοήθεια και την παραπομπή των θυμάτων.

Στρατηγικός στόχος για την περίοδο 2023 – 2026:

Πρόληψη υποθέσεων εμπορίας προσώπων και αποθάρρυνση της ζήτησης, μέσω ευαισθητοποίησης του κοινού και ενίσχυσης του πλαισίου για σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και εξάλειψης των στερεοτύπων, των διακρίσεων και του ρατσισμού λόγω φύλου, εθνικότητας ή σεξουαλικού προσανατολισμού.

Επιμέρους στόχοι:

- Ενίσχυση της πρόληψης μέσω εντατικοποίησης των ελέγχων και επιθεωρήσεων από Αστυνομία, Υπηρεσία Επιθεωρήσεων, Τοπική Αυτοδιοίκηση, Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας.
- Ενίσχυση των προληπτικών ελέγχων για εντοπισμό των θυμάτων μεταξύ των αιτούντων άσυλο.
- Μείωση των περιπτώσεων εργασιακής εκμετάλλευσης μέσω της παρακολούθησης της λειτουργίας των Ιδιωτικών Γραφείων Εξεύρεσης Εργασίας.
- Ευαισθητοποίηση ευρύτερου κοινού, περιλαμβανομένων των μεταναστών, σχετικά με τους κινδύνους της εμπορίας για σεξουαλική και εργασιακή εκμετάλλευση.
- Ευρεία ενημέρωση και κατανόηση σχετικά με την ποινικοποίηση της χρήσης των υπηρεσιών θυμάτων εμπορίας προσώπων.
- Αύξηση της κατανόησης και της ευαισθητοποίησης των επιχειρήσεων για τον σημαντικό τους ρόλο και ευθύνη για την πρόληψη της εμπορίας προσώπων στις αλυσίδες εφοδιασμού τους.
- Εφαρμογή εκπαιδευτικών προγραμμάτων ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ισότητας των φύλων, σεβασμού για την αξιοπρέπεια και την ακεραιότητα του κάθε ανθρώπου και τις συνέπειες των διακρίσεων και του ρατσισμού με βάση το φύλο ή άλλες μορφές διαφορετικότητας.
- Ενίσχυση των γνώσεων, δεξιοτήτων και της τεχνογνωσίας των επαγγελματιών 1ης γραμμής όλων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών για αποτελεσματική ανταπόκριση και χειρισμό των θυμάτων.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ: Καταστολή του εγκλήματος

Υποχρεώσεις που απορρέουν από το ευρωπαϊκό και διεθνές νομικό πλαίσιο

Το κράτος έχει υποχρέωση να θεσπίσει ως ποινικό αδίκημα την εμπορία προσώπων, καθώς και τη χρήση υπηρεσιών οι οποίες αποτελούν αντικείμενο εκμετάλλευσης και εμπορίας, όταν είναι εις γνώση ότι το εν λόγω άτομο είναι θύμα διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων. Θα πρέπει επίσης να θεσπίζονται ως ποινικά αδικήματα οι πράξεις που διαπράττονται εκ προθέσεως και με σκοπό να καταστήσουν δυνατή τη διακίνηση και εμπορία ανθρώπων, όπως η πλαστογράφηση ταξιδιωτικού εγγράφου ή δελτίου ταυτότητας, εφοδιασμός ή παροχή τέτοιων εγγράφων, παρακράτηση, αφαίρεση, απόκρυψη, φθορά ή καταστροφή ταξιδιωτικού εγγράφου ή δελτίου ταυτότητας άλλου ατόμου. Συναφώς, η συνδρομή ή η υποκίνηση της διάπραξης οποιουδήποτε εκ των σχετικών αδικημάτων, όταν διαπράττονται εκ προθέσεως, το κράτος οφείλει να τα θεσπίσει ως ποινικά αδικήματα. Αντίστοιχη ποινική ευθύνη φέρουν και νομικά πρόσωπα όταν εμπλέκονται στα σχετικά αδικήματα.

Το κράτος πρέπει να προβλέψει παράλληλα και τη δυνατότητα μη επιβολής ποινών σε θύματα για την ανάμειξή τους σε παράνομες δραστηριότητες, στο βαθμό που εξαναγκάστηκαν να δράσουν κατ' αυτόν τον τρόπο.

Η Κύπρος έχει επίσης υποχρέωση ικανοποιητικής στελέχωσης και επιμόρφωσης των διωκτικών αρχών, ώστε να γίνεται ορθή και ενδεδειγμένη διερεύνηση των αδικημάτων, που θα οδηγήσει σε ικανοποιητική δίωξη των δραστών. Υποχρέωση επίσης απορρέει και για την ικανοποιητική επιμόρφωση των δημόσιων κατηγορών και των δικαστών για ικανοποιητική επιβολή αποτρεπτικών ποινών.

Πρόθεση είναι να βελτιωθεί η ποιότητα της αποκάλυψης και της διερεύνησης του αδικήματος της εμπορίας προσώπων με στόχο την τιμωρία του δράστη, την αποζημίωση για τη βλάβη που υπέστη το θύμα και την αύξηση του ποσοστού επιτυχίας της ποινικής δίωξης των δραστών.

Ανάλυση εθνικών αναγκών

Σύμφωνα με την τελευταία έκθεση για την Κύπρο από την Ομάδα Εμπειρογνομόνων κατά της εμπορίας προσώπων του Συμβουλίου της Ευρώπης - GRETA, στο πλαίσιο του 3ου κύκλου αξιολόγησης, οι κυπριακές αρχές πρέπει να λάβουν πρόσθετα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι οι υποθέσεις εμπορίας προσώπων διερευνώνται έγκαιρα, διώκονται επιτυχώς και οδηγούν σε αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις. Στο πλαίσιο αυτό, οι αρχές θα πρέπει:

(α) να ενισχύσουν την προληπτική διερεύνηση υποθέσεων εμπορίας προσώπων, ανεξάρτητα από το εάν έχει υποβληθεί καταγγελία για το αναφερόμενο έγκλημα, κάνοντας χρήση ειδικών τεχνικών έρευνας προκειμένου να συλλεχθούν αποδεικτικά στοιχεία και να μην χρειάζεται να βασίζονται αποκλειστικά σε μαρτυρίες των θυμάτων.

(β) Να ενθαρρύνουν την εξειδίκευση των εισαγγελέων και των δικαστών για την αντιμετώπιση υποθέσεων εμπορίας για τη διασφάλιση ότι δεν θα επαναταξινομηθούν ως άλλα αδικήματα που επιφέρουν ελαφρύτερες ποινές και στερούν από τα θύματα εμπορίας πρόσβαση σε προστασία, υποστήριξη και αποζημίωση.

(γ) Να προωθήσουν περαιτέρω την εκπαίδευση και την εξειδίκευση των δικαστών για τη διαχείριση των υποθέσεων εμπορίας προσώπων.

(δ) Να ενισχύσουν τη διεξαγωγή οικονομικών ερευνών σε υποθέσεις εμπορίας προσώπων.

(ε) Να ενισχύσουν τις προσπάθειές τους για εντοπισμό υποθέσεων εμπορίας που περιλαμβάνουν ζωντανή αναμετάδοση σεξουαλικής κακοποίησης.

(στ) Να διασφαλίσουν την εφαρμογή της μη-ποινικοποίησης των θυμάτων για αδικήματα που διέπραξαν κατά τη διάρκεια της θυματοποίησής τους, περιλαμβανομένου μέσω εκπαίδευσης των δικωκτικών αρχών και ορθής καθοδήγησης.

Αντίστοιχες εισηγήσεις καταγράφονται και στην Έκθεση Trafficking in Persons (TIP) 2022 των Ηνωμένων Πολιτειών, η οποία αξιολογεί τις προσπάθειες που καταβάλλει η Κυπριακή Δημοκρατία για την αντιμετώπιση της εμπορίας προσώπων. Σύμφωνα με την Έκθεση TIP, η Κύπρος οφείλει να:

(α) προχωρεί σε καταδίκες των διακινητών με ποινές φυλάκισης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Νόμο 60(Ι)/2014·

(β) να εκπαιδεύσει το Δικαστικό Σώμα σε όλα τα επίπεδά του ώστε να λαμβάνεται υπόψη η σοβαρότητα της εμπορίας προσώπων κατά την έκδοση ποινών·

(γ) να διαθέσει επαρκείς πόρους στην Αστυνομία ώστε να μπορεί να διερευνά αποτελεσματικά όλα τα αδικήματα και στις ΥΚΕ ώστε να παραπέμπουν εγκαίρως όλα τα πιθανά θύματα·

(δ) να μειώσει τις καθυστερήσεις στις δικαστικές διαδικασίες·

(ε) να ενισχύσει την ικανότητα των Επιθεωρητών Εργασίας ώστε να εντοπίζουν και να παραπέμπουν θύματα καταναγκαστικής εργασίας·

Στρατηγικός στόχος για την περίοδο 2023 – 2026:

Η αύξηση στις δίωξεις των δραστών και η επιτυχής έκβαση ποινικών υποθέσεων.

Επιμέρους στόχοι:

- Ενίσχυση της εξειδικευμένης διερεύνησης και δίωξης υποθέσεων εμπορίας προσώπων, περιλαμβανομένης και της συμπερίληψης οικονομικής διερεύνησης.
- Εξειδίκευση εισαγγελέων και δικαστών στις υποθέσεις εμπορίας προσώπων ώστε να διασφαλιστεί ότι δεν θα επαναταξινομηθούν ως άλλα αδικήματα που επιφέρουν ελαφρύτερες ποινές και στερούν από τα θύματα εμπορίας πρόσβαση σε προστασία, υποστήριξη και αποζημίωση.
- Ταχεία διαδικασία εκδίκασης υποθέσεων εμπορίας προσώπων.
- Ενίσχυση της Υπηρεσίας Επιθεωρήσεων ώστε να εντοπίζονται υποθέσεις εμπορίας προσώπων.

ΤΡΙΤΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ: **Προστασία, στήριξη και επανένταξη των θυμάτων**

Υποχρεώσεις που απορρέουν από το ευρωπαϊκό και διεθνές νομικό πλαίσιο

Με βάση τις διεθνείς δεσμεύσεις, η Κυπριακή Δημοκρατία είναι υποχρεωμένη να οικοδομήσει ένα ολοκληρωμένο σύστημα προστασίας και στήριξης στα θύματα εμπορίας, βασισμένο στις αρχές του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η διασφάλιση των βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας των θυμάτων εμπορίας εξαρτάται από την έγκαιρη ταυτοποίησή τους. Για τον λόγο αυτόν, είναι απαραίτητο να διασφαλιστεί η έγκαιρη ταυτοποίηση όλων των θυμάτων εμπορίας στη χώρα. Είναι απαραίτητο να αυξηθεί η ευαισθησία των εμπλεκόμενων φορέων και του ευρύτερου κοινού στο πρόβλημα, γεγονός που θα ενισχύσει την αναγνώριση των θυμάτων και την παροχή βοήθειας και προστασίας στα θύματα.

Το κράτος θα πρέπει να προβλέψει τη στελέχωση των αρμοδίων αρχών του με άτομα, τα οποία είναι εκπαιδευμένα και ικανά να αποτρέπουν και να καταστέλλουν την εμπορία προσώπων, να αναγνωρίζουν και να βοηθούν τα θύματα, περιλαμβανομένων παιδιών, και να διασφαλίζει ότι οι διάφορες αρχές συνεργάζονται μεταξύ τους καθώς και με τους σχετικούς οργανισμούς υποστήριξης, έτσι ώστε τα θύματα να μπορούν να αναγνωρίζονται βάσει μίας διαδικασίας, η οποία λαμβάνει πλήρως υπόψη την ειδική περίπτωση των θυμάτων γυναικών και παιδιών.

Παράλληλα, η Κύπρος πρέπει να διασφαλίζει ότι, εάν οι αρμόδιες αρχές έχουν λόγους να πιστεύουν ότι ένα άτομο έχει πέσει θύμα εμπορίας προσώπων, το εν λόγω άτομο δεν θα απομακρύνεται από την επικράτεια της Δημοκρατίας έως ότου ολοκληρωθεί η διαδικασία αναγνώρισής του ως θύμα από τις αρμόδιες αρχές και ομοίως θα διασφαλίζει ότι το εν λόγω άτομο απολαμβάνει την απαραίτητη υποστήριξη. Όταν δε η ηλικία του θύματος είναι απροσδιόριστη και υπάρχουν λόγοι να πιστεύει κανείς ότι το θύμα είναι παιδί, θα θεωρείται ότι είναι παιδί και θα του/της παρέχονται ειδικά μέτρα προστασίας όσο εκκρεμεί η πιστοποίηση της ηλικίας του/της. Ειδικές υποχρεώσεις προβλέπονται για ασυνόδευτα παιδιά.

Αναφορικά με τη σωματική, ψυχολογική και κοινωνική αποκατάσταση των θυμάτων, η Δημοκρατία θα πρέπει να λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για διασφάλιση της παρεχόμενης υποστήριξης για τη διαβίωσή τους, μέσω μέτρων όπως: κατάλληλη και ασφαλής διαμονή, ψυχολογική και υλική υποστήριξη, πρόσβαση σε επείγουσα ιατρική θεραπεία, υπηρεσίες μετάφρασης και διερμνεϊας, όπου είναι απαραίτητες, συμβουλευτική και ενημέρωση, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τα νόμιμα δικαιώματά τους και τις υπηρεσίες που υπάρχουν στη διάθεσή τους, σε γλώσσα την οποία καταλαβαίνουν, υποστήριξη προκειμένου να παρέχεται η δυνατότητα να προβάλλονται τα δικαιώματα και τα συμφέροντά τους και να λαμβάνονται υπόψη στα κατάλληλα στάδια ποινικής δίωξης κατά των ενόχων, πρόσβαση των παιδιών στην εκπαίδευση, πρόσβαση στην αγορά εργασίας και την επαγγελματική κατάρτιση.

Η Δημοκρατία υποχρεούται να διασφαλίζει στα αλλοδαπά θύματα το δικαίωμα παραμονής στην επικράτειά της κατά τη διάρκεια της περιόδου που δικαιούται το θύμα για σκοπούς περίσκεψης, καθώς και αργότερα για σκοπούς συνεργασίας του θύματος κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας. Σε περίπτωση που τα μέλη οικογένειας διατρέχουν κίνδυνο στη χώρα καταγωγής του θύματος, η Δημοκρατία οφείλει να λάβει τα απαραίτητα μέτρα προστασίας τους, παρέχοντάς τους το δικαίωμα διαμονής στη Δημοκρατία. Περαιτέρω, θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι η χορήγηση άδειας διαμονής θα πραγματοποιείται με κάθε επιφύλαξη προς το δικαίωμα αναζήτησης και απόλαυσης ασύλου.

Αναφορικά με την πρόσβαση των θυμάτων σε νομικές συμβουλές και στο δικαίωμα της αποζημίωσης, η Δημοκρατία θα διασφαλίζει ότι τα θύματα έχουν πρόσβαση, από την πρώτη τους επαφή με τις αρμόδιες αρχές, σε πληροφορίες για σχετικές δικαστικές και διοικητικές διαδικασίες σε γλώσσα την οποία μπορούν να καταλάβουν. Θα πρέπει να προβλεφθεί στην εθνική νομοθεσία το δικαίωμα νομικής βοήθειας και δωρεάν νομικής αρωγής στα θύματα, υπό προϋποθέσεις. Επίσης, το κράτος θα πρέπει να προβλέψει το δικαίωμα των θυμάτων να αποζημιώνονται από τους αυτουργούς, όπως επίσης και να υιοθετήσει νομοθετικά ή άλλα μέτρα όπως προκειμένου να διασφαλιστεί η αποζημίωση

των θυμάτων σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από την εθνική του νομοθεσία, για παράδειγμα μέσω της δημιουργίας ενός ταμείου για την αποζημίωση θυμάτων ή μέτρων ή προγραμμάτων που στοχεύουν στην κοινωνική ένταξη των θυμάτων, το οποίο θα μπορούσε να χρηματοδοτείται από τα έσοδα που προέρχονται από δημεύσεις.

Ανάλυση εθνικών αναγκών

Σύμφωνα με την τελευταία έκθεση για την Κύπρο από την Ομάδα Εμπειρογνομόνων κατά της εμπορίας προσώπων του Συμβουλίου της Ευρώπης - GRETA, στο πλαίσιο του 3ου κύκλου αξιολόγησης, οι αρχές της Δημοκρατίας θα πρέπει:

(α) να βελτιώσουν την πληροφόρηση που δίδεται σε πιθανά και αναγνωρισμένα θύματα εμπορίας ως προς τα δικαιώματά τους και την πρόσβαση στις προσφερόμενες υπηρεσίες. Επί τούτου, θα πρέπει το κράτος να μεριμνήσει ώστε οι εμπλεκόμενοι Λειτουργοί των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας και της Αστυνομίας να επιμορφώνονται κατάλληλα για τον τρόπο που θα επεξηγούν ικανοποιητικά στα θύματα τα δικαιώματά τους, όπως επίσης και οι διερμηνείς να ευαισθητοποιηθούν για το ζήτημα της εμπορίας·

(β) να ενισχύσουν τις προσπάθειές της για διευκόλυνση της πρόσβασης των θυμάτων στη δικαιοσύνη διασφαλίζοντας την παροχή εξειδικευμένης νομικής στήριξης και νομικής αρωγής από τα πρώτα στάδια της ποινικής διαδικασίας μέχρι το τέλος. Σύμφωνα με την GRETA, η χρήση δικηγόρου/νομικού συμβούλου από τη στιγμή που υπάρχουν υπόνοιες ότι ένα άτομο ενδέχεται να είναι θύμα, είναι σημαντική πριν να αποφασίσει το θύμα κατά πόσον θα συνεργαστεί με τις Αρχές·

(γ) να βελτιώσουν την κοινωνική ενσωμάτωση των θυμάτων μέσω πρόσβασης στην αγορά εργασίας, στην επαγγελματική κατάρτιση και στην εκπαίδευση·

(δ) να υιοθετήσουν μέτρα για τη διευκόλυνση και τη διασφάλιση της πρόσβασης σε αποζημίωση από τους δράστες, και ειδικότερα:

- να δοθεί η δυνατότητα σε όλα τα θύματα εμπορίας να ασκήσουν το δικαίωμά τους σε αποζημίωση, διασφαλίζοντας την πρόσβαση σε νομική στήριξη και νομική αρωγή·

- οικοδόμηση της ικανότητας των νομικών για την υποστήριξη των θυμάτων στη διεκδίκηση αποζημίωσης·

- διασφάλιση ότι η συλλογή αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με τη ζημιά που υπέστη το θύμα, συμπεριλαμβανομένου του οικονομικού κέρδους από την εκμετάλλευση του θύματος, αποτελεί μέρος των ποινικών ερευνών με σκοπό την υποστήριξη αξιώσεων αποζημίωσης στο δικαστήριο·

- συμπερίληψη της αποζημίωσης στα προγράμματα κατάρτισης για τους εισαγγελείς και το δικαστικό σώμα και ενθάρρυνσή τους να χρησιμοποιήσουν όλες τις δυνατότητες που προσφέρει η νομοθεσία για να ικανοποιήσουν τις αξιώσεις

αποζημίωσης των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων·

- καθιέρωση διαδικασίας μέσω της οποίας τα θύματα έχουν το δικαίωμα να λάβουν απόφαση αποζημίωσης από τον δράστη στο πλαίσιο της ποινικής δίκης και απαιτώντας από τα δικαστήρια να δηλώσουν, κατά περίπτωση, γιατί δεν εξετάζεται η αποζημίωση·

- πλήρης χρήση της νομοθεσίας για τη δέσμευση και δήμευση περιουσιακών στοιχείων για να εξασφαλιστεί αποζημίωση στα θύματα εμπορίας προσώπων και να διασφαλίσει ότι τα ανακτήσιμα περιουσιακά στοιχεία που κατασχέθηκαν στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας επιστρέφονται το συντομότερο δυνατό στο θύμα·

- διασφάλιση του δικαιώματος των θυμάτων να διεκδικήσουν αποζημίωση μέσω αστικών διαδικασιών ανεξάρτητα από την έκβαση της ποινικής διαδικασίας.

(ε) Να συνεχίσουν να διασφαλίζουν ότι τα μέλη της οικογένειας των θυμάτων προστατεύονται από εκφοβισμό και εκδικητικά μέτρα από τους δράστες, να παρέχουν την απαραίτητη προστασία στα θύματα και στους μάρτυρες κατηγορίας.

Αντίστοιχες εισηγήσεις καταγράφονται και στην Έκθεση Trafficking in Persons (TIP) 2022 των Ηνωμένων Πολιτειών, η οποία αξιολογεί τις προσπάθειες που καταβάλλει η Κυπριακή Δημοκρατία για την αντιμετώπιση της εμπορίας προσώπων. Σύμφωνα με την Έκθεση TIP, η Κύπρος οφείλει να:

(α) Βελτιώσει τις έρευνες και διώξεις με επίκεντρο τα θύματα και να εφαρμόσει μέτρα προστασίας μαρτύρων όταν είναι απαραίτητο.

(β) Εκπαιδεύσει δικαστές σε θέματα αποκατάστασης / αποζημιώσεων σε ποινικές υποθέσεις, να καθιερώσει διαδικασίες για την κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων από διακινητές και να δημιουργήσει αποτελεσματικές μεθόδους για την έγκαιρη κατανομή των αποζημιώσεων.

(γ) Ενημερώνει και να ενθαρρύνει όλα τα αναγνωρισμένα θύματα για το δικαίωμά τους να απαιτήσουν αποζημίωση.

Στρατηγικός στόχος για την περίοδο 2023 – 2026:

Διασφάλιση αποτελεσματικής βραχυπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης στήριξης στα θύματα, η οποία θα οδηγήσει στην επιτυχή έκβαση των ποινικών υποθέσεων και στην αποκατάσταση και επανένταξή τους στην κοινωνία.

Επιμέρους στόχοι:

- Εξάλειψη όλων των παραγόντων που δυσχεραίνουν την αποτελεσματική πρόσβαση των θυμάτων στη δικαιοσύνη.

- Ενίσχυση των μέτρων προστασίας ευάλωτων αιτούντων άσυλο – πιθανών θυμάτων εμπορίας προσώπων.
- Δημιουργία προγραμμάτων και υπηρεσιών για αποκατάσταση και επανένταξη των θυμάτων στην κοινωνία.
- Διευκόλυνση της πρόσβασης των θυμάτων σε αποζημιώσεις από τους δράστες.
- Παροχή αποτελεσματικής προστασίας στα θύματα ως μάρτυρες και στις οικογένειές τους κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας.
- Σύναψη συμφωνιών με χώρες καταγωγής θυμάτων ή με διεθνείς οργανισμούς / ΜΚΟ σε χώρες καταγωγής για επανένταξη των θυμάτων στις χώρες καταγωγής τους.

ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ: Συνεργασία και συντονισμός

Υποχρεώσεις που απορρέουν από το ευρωπαϊκό και διεθνές νομικό πλαίσιο

Σύμφωνα με το ευρωπαϊκό και διεθνές δίκαιο, το κράτος θα πρέπει να εξασφαλίσει τον συντονισμό των πολιτικών και των δράσεων των κρατικών υπηρεσιών που εργάζονται για την καταπολέμηση της εμπορίας προσώπων, όπου χρειάζεται, μέσω της δημιουργίας συντονιστικών οργάνων. Περαιτέρω, θα πρέπει να ενισχύσει την επιμόρφωση των λειτουργών που εμπλέκονται στην καταπολέμηση της εμπορίας προσώπων, συμπεριλαμβανομένης της επιμόρφωσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η Κύπρος οφείλει επίσης να διορίσει μηχανισμό για την παρακολούθηση των δραστηριοτήτων κατά της εμπορίας προσώπων και την εκπλήρωση των απαιτήσεων της εθνικής νομοθεσίας.

Για την επιτυχή πρόληψη και καταπολέμηση της εμπορίας προσώπων, το κράτος θα πρέπει να προωθήσει τη διεθνή συνεργασία και να επιδιώξει τη σύναψη διμερών ή/και πολυμερών συμφωνιών με άλλα κράτη και οργανισμούς.

Τέλος, η Κυπριακή Δημοκρατία θα πρέπει να ενθαρρύνει τη συνεργασία με μη κυβερνητικούς οργανισμούς, άλλους σχετικούς οργανισμούς και μέλη της κοινωνίας των πολιτών, για τη δημιουργία στρατηγικών συμπράξεων με σκοπό την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση της εμπορίας προσώπων και της προστασίας των θυμάτων.

Ανάλυση εθνικών αναγκών

Σύμφωνα με την τελευταία έκθεση για την Κύπρο από την Ομάδα Εμπειρογνομόνων κατά της εμπορίας προσώπων του Συμβουλίου της Ευρώπης - GRETA, στο πλαίσιο του 3ου κύκλου αξιολόγησης, οι κυπριακές αρχές πρέπει:

- (α) να ενισχύσουν τον συντονισμό των δράσεων κατά της εμπορίας προσώπων,
- (β) να ενισχύσουν τον διατμηματικό συντονισμό και τη συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών,
- (γ) να ενισχύσουν τις προσπάθειες ανταλλαγής πληροφοριών με χώρες του εξωτερικού και άλλους οργανισμούς, με στόχο τη διαλεύκανση υποθέσεων.

Στρατηγικός στόχος για την περίοδο 2023 – 2026:

Αποτελεσματικές, ολοκληρωμένες και συντονισμένες κρατικές πολιτικές που θα στηρίζονται από τις απαραίτητες θεσμικές, οικονομικές και οργανωτικές δομές και θεσμοθέτηση συνεργασιών με την κοινωνία των πολιτών.

Επιμέρους στόχοι:

- Επικαιροποίηση του νομικού πλαισίου που διέπει την αντιμετώπιση της εμπορίας προσώπων.
- Προώθηση αποτελεσματικής διυπηρεσιακής και διατμηματικής συνεργασίας και συντονισμού των εμπλεκόμενων υπηρεσιών.
- Ενίσχυση της συνεργασίας με την κοινωνία των πολιτών.
- Ενίσχυση της ανταλλαγής πληροφοριών με χώρες του εξωτερικού και άλλους Οργανισμούς με στόχο τη διαλεύκανση υποθέσεων.
- Εφαρμογή των συστάσεων διεθνών επιτροπών και ειδικότερα από την Εξέταση της Κύπρου στο πλαίσιο της Οικουμενικής Περιοδικής Αναθεώρησης του ΟΗΕ.
- Προώθηση συνεργασίας σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο με κράτη και διεθνείς/ περιφερειακούς οργανισμούς για την αντιμετώπιση του φαινομένου.

ΜΕΡΟΣ Γ.

ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΓΙΑ ΤΟ 2023 - 2026

Αντικείμενο αυτού του Μέρους είναι ο καθορισμός συγκεκριμένων δράσεων για την επίτευξη των στόχων που αναφέρονται στο Μέρος Β' της Εθνικής Στρατηγικής. Περιλαμβάνει επίσης τον καθορισμό των εμπλεκόμενων φορέων υπεύθυνων για την υλοποίηση των δράσεων, κοστολόγηση των δράσεων καθώς και δείκτες μέτρησης της υλοποίησης κάθε δράσης.

Οι δράσεις αντικατοπτρίζουν τους επιμέρους στόχους καθενός από τους τέσσερις πυλώνες με τέτοιο τρόπο ώστε να καλύπτουν όλο το φάσμα της εμπορίας προσώπων.

Το τρέχον Εθνικό Σχέδιο Δράσης περιλαμβάνει συνολικά **38** δράσεις που θα αξιολογούνται συνεχώς από την Πολυθεματική Συντονιστική Ομάδα. Στη συνέχεια, μετά τη λήξη της ισχύος του τρέχοντος Σχεδίου Δράσης θα πραγματοποιηθεί ολοκληρωμένη αξιολόγηση της υλοποίησης.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΡΑΣΕΩΝ
ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ
2023 – 2026

ΔΡΑΣΗ	ΣΤΟΧΟΣ / ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΧΡΟΝΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΚΟΣΤΟΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
-------	-----------------------------------	-------------------	---------------------	--------	---------------------------------

Ι. ΠΡΩΤΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΕΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΡΙΣΚΩΝ ΓΙΑ ΘΥΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ

Στρατηγικός Στόχος: Πρόληψη υποθέσεων εμπορίας προσώπων και αποθάρρυνση της ζήτησης, μέσω ευαισθητοποίησης του κοινού και ενίσχυσης του πλαισίου για σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και εξάλειψης των στερεοτύπων, των διακρίσεων και του ρατσισμού λόγω φύλου, εθνικότητας ή σεξουαλικού προσανατολισμού.

Επιμέρους Στόχοι:

I.1	Διεξαγωγή εκστρατείας για ευαισθητοποίηση και ενημέρωση των πολιτών, οργανωμένων συνόλων ή ελεύθερων πληθυσμών, με τη διοργάνωση εκδηλώσεων, συνεδρίων, διαλέξεων, ημερίδων κ.λπ..	2023-2026	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών, οργανωμένων συνόλων και ελεύθερων ατόμων (αλλοδαπών/μαθητών) σε θέματα που άπτονται της εμπορίας προσώπων, στα πλαίσια της πρόληψης και εντοπισμού πιθανών θυμάτων.	2023-2026	• Όλες οι υπηρεσίες	2.000 €	-Αριθμός εκδηλώσεων -Αριθμός συμμετεχόντων -Αντικτύπος ενημέρωσης
I.2	Διοργάνωση εκπαιδευτικών σεμιναρίων για αστυνομικούς και λειτουργούς 1 ^{ης} γραμμής όλων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών.	2023-2026	-Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση σε θέματα εμπορίας προσώπων και προληπτικού εντοπισμού πιθανών θυμάτων -Κατάρτιση στον εντοπισμό αρχικών ενδείξεων θυματοποίησης -Υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών στη διερεύνηση των υποθέσεων εμπορίας προσώπων	2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> • Αστυνομία • Υπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας • Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευμερίας • Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων • Τμήμα Εργασίας • Υπηρεσία Επιθεωρητών • Υπηρεσία Ασύλου • Τμήμα Αρχείου • Πληθυσμού και Μετανάστευσης • Ένωση Δήμων • Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας • Νομική Υπηρεσία • ΜΚΟ 	2.000€	-Αριθμός σεμιναρίων -Αριθμός συμμετεχόντων

	ΔΡΑΣΗ	ΣΤΟΧΟΣ / ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΧΡΟΝΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΚΟΣΤΟΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
1.3	Εκπαίδευση Λειτουργών Ασύλου που εξετάζουν αιτήματα ασύλου (caseworkers) καθώς και λειτουργών στην υποδοχή αιτητών ασύλου (reception/ safe zone κ.λπ.) για εντοπισμό πιθανών θυμάτων εμπορίας προσώπων.	Ενίσχυση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και της τεχνολογίας των λειτουργών 1ης γραμμής για αποτελεσματική ανταπόκριση και χειρισμό θεμάτων.	2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> Υπηρεσία Ασύλου European Union Agency for Asylum Γραφείο Καταπολέμησης Εμπορίας Προσώπων 	2.000-3.000€	<ul style="list-style-type: none"> -Αριθμός εκπαιδύσεων -Αριθμός συμμετεχόντων
1.4	Εκπαίδευση Προξενικών Λειτουργών του Υπουργείου Εξωτερικών για την αναγνώριση και τον χειρισμό υποθέσεων εμπορίας προσώπων.	Ενημέρωση Προξενικών Λειτουργών στις Διπλωματικές Αποστολές της Δημοκρατίας για τη γενική εικόνα της εμπορίας προσώπων στην Κύπρο και ενημέρωση για ενδείξεις θυματοποίησης ώστε τυχόν θύματα να μπορούν να γίνουν αντληπτά κατά την παροχή προξενικής αρωγής.	2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> Υπουργείο Εξωτερικών Αστυνομία 		<ul style="list-style-type: none"> -Αριθμός εκπαιδύσεων -Αριθμός συμμετεχόντων
1.5	Πρώθηση 4-ψήφιας τηλεφωνικής γραμμής «1497» και πλατφόρμας «www.TraffickingHumanBeing.police.gov.cy» για αναφορές σχετιζόμενες με την εμπορία προσώπων, μέσω ενημερωτικών εντύπων/βίντεο.	Ενημέρωση του κοινού για την 4ψήφια τηλεφωνική γραμμή «1497» και την πλατφόρμα «www.TraffickingHumanBeing.police.gov.cy»	2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> Αστυνομία 	2.000€	<ul style="list-style-type: none"> -Αριθμός αναφορών
1.6	Ενημέρωση/Διαφώτιση κοινού σχετικά με την εμπορία προσώπων μέσω τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών εκπομπών/προγραμμάτων με τη συμμετοχή εθελοντών του Cyprus Stop Trafficking (και ίσως αρμοδίων από	-Βραχυπρόθεσμος στόχος η ενημέρωση του κοινού και μεσοπρόθεσμοι στόχοι η μείωση της ζήτησης υπηρεσιών από θύματα εμπορίας και η ενίσχυση των ΜΚΟ.	2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> Cyprus Stop Trafficking (με πιθανή συμμετοχή Γραφείου Καταπολέμησης Εμπορίας Προσώπων και Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας) 	-----	<ul style="list-style-type: none"> -Αριθμός εκπομπών

	ΔΡΑΣΗ	ΣΤΟΧΟΣ / ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΧΡΟΝΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΚΟΣΤΟΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
	<p>κρατικές Υπηρεσίες. -Διοργάνωση ενημερωτικών ημεριδών σχετικά με την εμπορία προσώπων, με έδρα τις εγκαταστάσεις του ΡΙΚ, για τους εργαζόμενους [ΡΙΚ] αλλά και για το ευρύ κοινό.</p>	<p>-Αύξηση πιθανότητας καλών αποτελεσμάτων, αφού θα ενημερωθούν παραγωγοί προγραμμάτων, δημοσιογράφοι, διαφημιστές κ.λπ..</p>				
I.7	<p>Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας που υπογράφηκε την 1η Φεβρουαρίου 2023 για την πρόληψη και καταπολέμηση της εμπορίας προσώπων και την προστασία και στήριξη των θυμάτων εμπορίας προσώπων.</p>	<p>Πρόληψη και καταπολέμηση της εμπορίας προσώπων στον τομέα της εργασιακής εκμετάλλευσης και προστασία των αναγνωρισμένων θυμάτων εμπορίας προσώπων.</p>	2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> • Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως • Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων • Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας • Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας • Αστυνομία 		
I.8	<p>Δημιουργία και διάθεση ενημερωτικών φυλλαδίων σε διάφορες γλώσσες, τα οποία θα δίνονται στους αιτίες ασύλου κατά την υποβολή της αίτησής τους, με πληροφορίες όπως, τι είναι η εμπορία προσώπων, ποιες οι μορφές της, ποια είναι τα βασικά δικαιώματα ενός εργαζομένου – αιτιτή ασύλου, χρήσιμα τηλέφωνα κ.λπ.</p>	<p>Ενισχυτική ευρύτερου κοινού, περιλαμβανομένων των μεταναστών, σχετικά με τους κινδύνους της εμπορίας για σεξουαλική και εργασιακή εκμετάλλευση.</p>	2023-2024	<ul style="list-style-type: none"> • Υπηρεσία Ασύλου • Αστυνομία 		-Αριθμός εντύπων

	ΔΡΑΣΗ	ΣΤΟΧΟΣ / ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΧΡΟΝΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΚΟΣΤΟΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
1.9	Καθορισμός εσωτερικών διαδικασιών Υπηρεσίας Ασύλου (Standard Operating Procedures, SOP), που να αφορούν τη διαδικασία που ακολουθείται από τον λειτουργό που εντοπίζει ενδείξεις για πιθανό θύμα εμπορίας προσώπων μέχρι τη διαδικασία που ακολουθείται από τον λειτουργό – υπεύθυνο για την παραπομπή του αιτητή – πιθανού θύματος εμπορίας προσώπων στις ΥΚΕ, καθώς και τις διαδικασίες παρακολούθησης της παραπομπής μέχρι και την εξέταση του αιτήματος του αιτητή – πιθανού θύματος εμπορίας προσώπων.	Η διαδικασία που αφορά τον εντοπισμό και την παραπομπή πιθανών θυμάτων εμπορίας προσώπων, έχει ενσωματωθεί ήδη στα SOP's. Όσον αφορά την παρακολούθηση της παραπομπής αυτής, μέχρι και το αποτέλεσμα, στόχος είναι να καθοριστεί μια διαδικασία έτσι ώστε να υπάρχει ενημέρωση από τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες προς την Υπηρεσία Ασύλου.	2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> Υπηρεσία Ασύλου Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας Αστυνομία 			
1.10	Σχεδιασμός και διεξαγωγή εκστρατειών στα ΜΜΕ και ΜΚΕ με στόχο την αποθάρρυνση της ζήτησης από πιθανούς πελάτες σεξουαλικών υπηρεσιών από θύματα.	Ευρεία ενημέρωση και κατανόηση από το ευρύ κοινό της ποινικής ευθύνης που υπέχει η χρήση υπηρεσιών από θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης, με απώτερο στόχο την αποθάρρυνση της ζήτησης.	2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> Πολυμετακτιή Συντονιστική Ομάδα Εθνικός Συντονιστής 	250.000€ (από Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας ΕΕ)	-Αριθμός προβολών	
1.11	Ημερίδα με θέμα «Πρόληψη και Καταπολέμηση της Εμπορίας Προσώπων» με στόχο την ενημέρωση όλων των Ιδιωτικών Γραφείων Εξευρέσεως Εργασίας (ΙΓΓΕΕ) καθώς και Λειτουργών του Τμήματος Εργασίας (ΤΕ) για το θέμα της εμπορίας προσώπων.	Αποτροπή της εμπλοκής των ΙΓΕΕ στην αλυσίδα εμπορίας/εργασιακής εκμετάλλευσης προσώπων μέσω της ενημέρωσης των στελεχών τους και ενημέρωση των λειτουργών του ΤΕ (περιλαμβανομένων Επιθεωρητών ΙΓΕΕ) για τις ενδείξεις εμπορίας προσώπων και εργασιακής εκμετάλλευσης, το	1-12/2024	<ul style="list-style-type: none"> Τμήμα Εργασίας Γραφείο Καταπολέμησης Εμπορίας Προσώπων Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης ΜΙΚΟ 	6.000€	-Αριθμός συμμετεχόντων	

	ΔΡΑΣΗ	ΣΤΟΧΟΣ / ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΧΡΟΝΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΚΟΣΤΟΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
		προφίλ των θυμάτων και των δράστών καθώς και την αναγνώριση και τον χειρισμό των θυμάτων.				
I.12	Έλεγχος Ιδιωτικών Γραφείων Εξευρέσεως Εργασίας (ΙΓΓΕΕ) με επίσηες επιθεωρήσεις από το Τμήμα Εργασίας ως αρμόδια αρχή με βάση τον περί Ιδιωτικών Γραφείων Εξευρέσεως Εργασίας Νόμο.	Μείωση των περιπτώσεων εργασιακής εκμετάλλευσης μέσω της παρακολούθησης της λειτουργίας των ΙΓΓΕΕ.	2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> Τμήμα Εργασίας 		
I.13	Επιμορφωτικές δράσεις για εκπαιδευτικούς και γονείς με την ανάπτυξη και εφαρμογή εκπαιδευτικών προγραμμάτων ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης για την εμπορία προσώπων.	Επαγγελματική μάθηση και ενδυνάμωση εκπαιδευτικών και στελεχών της εκπαίδευσης και επιμόρφωση γονιών σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ισότητας των φύλων, σεβασμού για την αξιοπρέπεια και την ακεραιότητα του κάθε ανθρώπου και για τις συνέπειες των διακρίσεων και του ρατσισμού με βάση το φύλο ή άλλες μορφές διαφορετικότητας.	2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας ΜΚΟ 		-Αριθμός συμμετεχόντων
I.14	Εργαστήρια ενημέρωσης σε θέματα εμπορίας προσώπων, ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ισότητας των φύλων σε εξυπηρετούμενα άτομα των υπηρεσιών Sofi's House και χώρους φιλοξενίας του ΣΠΑΒΟ.	Πρόληψη και προστασία θυμάτων.	Οκτώβριος 2023 – Μάρτιος 2024	<ul style="list-style-type: none"> Αστυνομία Υπηρεσία Ασύλου ΣΠΑΒΟ UNHCR Cyprus 	200€*	-----

ΔΡΑΣΗ	ΣΤΟΧΟΣ / ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΧΡΟΝΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΚΟΣΤΟΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
I.15	Διοργάνωση ημερίδας για ευαισθητοποίηση και ενημέρωση Λειτουργιών Τοπικών Αρχών για την εμπορία προσώπων.	Ευαισθητοποίηση αιρετών και αρμόδιων Λειτουργιών των Δήμων και των Κοινοτήτων στα θέματα εμπορίας προσώπων, με στόχο να εντοπίζονται τέτοια φαινόμενα και να καταγγέλλονται.	Ιανουάριος 2024 – Μάρτιος 2024	<ul style="list-style-type: none"> • Αστυνομία • Ένωση Δήμων • Ένωση Κοινοτήτων 	1.900€*	-Αριθμός συμμετεχόντων

* Θα αξιολογηθεί για χρηματοδότηση από τον Εθνικό Συντονιστή βάσει διαθεσιμότητας πόρων

II. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ: ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

Στρατηγικός Στόχος: Η αύξηση στις διώξεις των δραστών και η επιτυχής έκβαση ποινικών υποθέσεων

Επιμέρους Στόχοι:

II.1	Ενίσχυση και εντατικοποίηση των επιχειρήσεων της Αστυνομίας. Διεξαγωγή επιχειρήσεων με τη συνεργασία και άλλων υπηρεσιών, εντός και εκτός Κύπρου.	Πάταξη κάθε μορφής εμπορίας προσώπων με τη διεξαγωγή επιχειρήσεων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.	2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> • Αστυνομία • Υπηρεσία Επιθεωρήσεων • EUROPOL 	<ul style="list-style-type: none"> -Αριθμός επιχειρήσεων -Εντοπισμός θυμάτων -Συλλήψεις δραστών/ χρηστών
II.2	Αποτελεσματική διεξαγωγή οικονομικών ερευνών παράλληλα με την ποινική έρευνα.	Δήμιση περιστασιακών στοιχείων των διακινητών σε συνεργασία με την ΜΟΚΑΣ.	2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> • Αστυνομία • ΜΟΚΑΣ 	<ul style="list-style-type: none"> -Αριθμός υποθέσεων δήμευσης περιουσιακών στοιχείων
II.3	Δημιουργία οργανικής δομής στην Υπηρεσία Επιθεωρήσεων για ενίσχυση της στελέωσής της Υπηρεσίας.	Ενίσχυση της στελέωσής της Υπηρεσίας Επιθεωρήσεων ώστε να είναι σε θέση να ανταποκριθεί καλύτερα στις	2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> • Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων 	<ul style="list-style-type: none"> -Πρόσληψη προσωπικού <p>(η δράση θα υλοποιηθεί νοσημένου ότι θα δοθεί σχετική</p>

ΔΡΑΣΗ	ΣΤΟΧΟΣ / ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΧΡΟΝΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΚΟΣΤΟΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
Δημιουργία πυραμίδας μόνιμου προσωπικού στην Υπηρεσία, το οποίο θα αναλάβει τα διοικητικά καθήκοντα, τα θέματα ανθρώπινου δυναμικού αλλά και απορρέοντα από τους ελέγχους τεχνοκρατικά καθήκοντα της Υπηρεσίας.	αυξημένες αρμοδιότητες που θα της ανατεθούν με βάση τον περί Σύστασης της Υπηρεσίας Επιθεωρήσεων στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικό) Νόμο, που αποτελεί σε συνδυασμό με τον περί Αλλοδαπών και Μετανάστευσης (Τροποποιητικό) (Αρ.2) Νόμο του Υπουργείου Εσωτερικών, μέρος της ευρύτερης προσπάθειας ενίσχυσης της πάταξης της παράνομης εργοδοτικής παρανόμως διαμενόντων αλλοδαπών.			έγκριση από το ΥΠΟΙΚ	

III. ΤΡΙΤΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ

Στρατηγικός Στόχος: Διασφάλιση αποτελεσματικής βραχυπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης στήριξης στα θύματα, η οποία θα οδηγήσει στην επιτυχή έκβαση των ποινικών υποθέσεων και στην αποκατάσταση και επανένταξή τους στην κοινωνία.

Επιμέρους Στόχοι:

III. 1	Δημιουργία Μονάδας Διαχείρισης Θυμάτων Εμπόριας Προσώπων η οποία λειτουργεί σε παγκύπρια βάση και στεγάζεται στο Κρατικό Καταφύγιο Θυμάτων Σεξουαλικής Εκμετάλλευσης, παρέχοντας συμβουλευτική καθοδήγηση και στήριξη στα θύματα εμπόριας.	Η Μονάδα λειτουργεί 2/10/23 στο πλαίσιο συγχρηματοδοτούμενου έργου που λήγει το 2027 με δικαίωμα ανανέωσης για δύο χρόνια.	<ul style="list-style-type: none"> Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας Μονάδα Ευρωπαϊκών Ταμείων (ΥΠΕΣ) 	567.655€ (Συγχρηματοδοτούμενο έργο)	<ul style="list-style-type: none"> -Αποκατάσταση στην κοινότητα μετά το Καταφύγιο -Ανταπόκριση/διερεύνηση νέων αναφορών παγκύπρια για εν δυνάμει θύματα εμπόριας.
--------	--	--	--	-------------------------------------	---

	ΔΡΑΣΗ	ΣΤΟΧΟΣ / ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΧΡΟΝΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΚΟΣΤΟΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
III.2	Επανεύρεση θυμάτων εμπορίας μέσω εξεύρεσης εργασίας και προφορικής υπηρεσιών απασχόλησης. Η Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (ΔΥΑ), προσφέρει στα θύματα εμπορίας προσώπων που επιθυμούν να εργαστούν, στήριξη για εξεύρεση απασχόλησης μέσα από τη διαδικασία εξατομικευμένης προσέγγισης.	Επανεύρεση των θυμάτων εμπορίας μέσω εξεύρεσης απασχόλησης αφού με βάση τη νομοθεσία για την Προστασία των Θυμάτων Εμπορίας και Εκμετάλλευσης, τα αναγνωρισμένα θύματα υπήκοοι τρίτων χωρών, κατά τη διάρκεια της άδειας διαμονής τους, έχουν δικαίωμα πρόσβασης στην αγορά εργασίας όπως και οι Κύπριοι.	2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> Τμήμα Εργασίας (ΔΥΑ) 		-Αριθμός υποθέσεων
III.3	Αναθεώρηση του υφιστάμενου έντυπου ενημερωτικού υλικού των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας για τα δικαιώματα των πιθανών και αναγνωρισμένων θυμάτων, σε απλή και κατανοητή γλώσσα (μεταφρασμένο σε διάφορες γλώσσες), το οποίο οι Λειτουργοί της Μονάδας Διαχείρισης Θυμάτων Εμπορίας Προσώπων θα παραδίδουν στο θύμα κατά την πρώτη συνάντησή μαζί του.	Διασφάλιση ότι τα πρόσωπα τα οποία είναι δυνατό να αναγνωριστούν ως θύματα, έχουν κατανοήσει πλήρως τα δικαιώματά τους, τις διαδικασίες αναγνώρισής τους, το είδος υποστήριξης που πρόκειται να λάβουν καθώς και τα δικαιώματά τους μετά την αναγνώρισή.	Δεύτερο εξάμηνο του 2023	<ul style="list-style-type: none"> Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας 	€300	-Διανομή ενημερωτικού εντύπου από τη Μονάδα.
III.4	Ετοιμασία και εφαρμογή ειδικών εργαλείων αξιολόγησης πρώτων αναγκών, εισδοχής στο Καταφύγιο και ατομικό σχέδιο/πλάνο φροντίδας και προστασίας του θύματος, τα οποία θα εφαρμόζονται από τη Μονάδα Διαχείρισης Θυμάτων Εμπορίας Προσώπων σε όλα τα πιθανά και	Άμεση και καλύτερη ανταπόκριση και ολιστική υποστήριξη των θυμάτων μέσω της ανάπτυξης Ατομικού Σχεδίου Φροντίδας και Προστασίας.	Ετοιμάσθηκαν και τέθηκαν σε εφαρμογή από τη Μονάδα το δεύτερο εξάμηνο του 2023.	<ul style="list-style-type: none"> Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας 		-Εξατομικευμένα μέτρα συνδρομής, στήριξης και προστασίας της ιδιωτικής ζωής των θυμάτων.

	ΔΡΑΣΗ	ΣΤΟΧΟΣ / ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΧΡΟΝΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΚΟΣΤΟΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
	αναγνωρισμένα θύματα εμπορίας προσώπων που φιλοξενούνται στο καταφύγιο ή ζουν στην κοινότητα.					
III.5	Ετοιμασία/αναθεώρηση εγχειριδίου διαδικασιών εισδοχής και εισαγωγή κανονισμών για τη λειτουργία του Καταφυγίου Θυμάτων Σεξουαλικής Εκμετάλλευσης. Γραπτές θεσμοθετημένες διαδικασίες για σκοπούς εισδοχής και φιλοξενίας των θυμάτων στο κρατικό καταφύγιο και κανονισμοί για την εύρυθμη λειτουργία του καταφυγίου.	Καλύτερη οργάνωση και λειτουργία του καταφυγίου.	2024	<ul style="list-style-type: none"> Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευμερείας 		<ul style="list-style-type: none"> Εισαγωγή πιθανών θυμάτων. Χρόνος παραμονής -Καταγραφή περιστατικών διατάραξης ομαλής λειτουργίας ή/και παράβαση των κανονισμών του καταφυγίου
III.6	Διεξαγωγή μελέτης για τη μέχρι σήμερα λειτουργία του καταφυγίου και φιλοξενία των θυμάτων εμπορίας ή/και εκμετάλλευσης, με την ετοιμασία και χορήγηση ερωτηματολογίων στα θύματα που διέμεναν ή διαμένουν στο καταφύγιο αλλά και στο προσωπικό που στελεχώνει το καταφύγιο, για σκοπούς διερεύνησης απόμενων και εισηγήσεων για την καλύτερη λειτουργία του καταφυγίου.	Βελτίωση της λειτουργίας του καταφυγίου και υιοθέτηση μίας ανθρωποκεντρικής προσέγγισης για δημιουργία εξατομικευμένου σχεδίου φροντίδας των θυμάτων.	2023- 2024	<ul style="list-style-type: none"> Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευμερείας 		Ερωτηματολόγια και δεδομένα από τις συνεντεύξεις του προσωπικού και των θυμάτων.
III.7	Εκπαίδευση/επιμόρφωση Λειτουργιών των ΥΚΕ και της Μονάδας Διαχείρισης Θυμάτων Εμπορίας Προσώπων στις	Επίτευξη της ικανότητας των ΛΚΥ, για εντοπισμό, αναφορά, παραπομπή και παροχή φροντίδας, καθοδήγησης και	2023 - Συνεχιζόμενη	<ul style="list-style-type: none"> Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευμερείας με τη συνδρομή άλλων εμπλεκόμενων 		-Αξιολόγηση χειρισμού των θυμάτων

	ΔΡΑΣΗ	ΣΤΟΧΟΣ / ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΧΡΟΝΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΚΟΣΤΟΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
	<p>διαδικασίες και πρακτικές εντοπισμού, αναφοράς, παραπομπής στην Αστυνομία, προστασίας, συνδρομής και στήριξης στα πιθανά και αναγνωρισμένα θύματα εμπορίας.</p> <p>Εξέυρεση κοινής γλώσσας επικοινωνίας με υπηρέτες, η συνεργασία με τις οποίες είναι απαραίτητη.</p>	<p>στήριξης των πιθανών και αναγνωρισμένων θυμάτων.</p>		<p>Υπηρεσιών/μελών της ΠΣΟ</p>		<p>-Ενωμάτωση και αποκατάσταση θυμάτων στην Κοινότητα -Χρόνος ανταπόκρισης των ΥΚΕ σε αναφορά για πιθανό θύμα</p>
III.8	<p>Δημιουργία Ομάδας Διεργυνένων για ανταπόκριση στις ανάγκες διεργυνείας των θυμάτων εμπορίας.</p> <p>Επιμόρφωση της ομάδας των διεργυνένων που θα αναλαμβάνουν υποθέσεις θυμάτων εμπορίας καθώς και μέριμνα για τη δυνατότητα αποφόρτισής τους.</p>	<p>Αποτελεσματική ενημέρωση των θυμάτων και καταγραφή ορθής μορτηρίας.</p>	2024	<ul style="list-style-type: none"> • Αστυνομία • Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας • Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας 		
III.9	<p>Γραπτή ενημέρωση θυμάτων για τα δικαιώματά τους και αξιολόγηση, όπου ενδείκνυται, για σκοπούς ορθής στήριξης και προστασίας τους.</p>	<p>Εξασφάλιση ορθής νομικής συμβουλής στα θύματα, ενημέρωση για δυνατότητα αιτήσεως αποζημιώσεων και παραπομπή στις ΥΠΥ για σκοπούς αξιολόγησης και στήριξής τους.</p>	2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> • Αστυνομία • Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας • Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας • ΜΚΟ 		
III.10	<p>Σύσταση Επιτροπής Αξιολόγησης των Αιτημάτων για Αποζημίωση Θυμάτων Εμπορίας Προσώπων.</p>	<p>Καθορισμός μόνιμου μηχανισμού για διασφάλιση της δυνατότητας παροχής αποζημίωσης σε αναγνωρισμένα θύματα εμπορίας προσώπων.</p>	2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> • Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων • Υπουργείο Εσωτερικών 	<p>Το κόστος θα υπολογιστεί στο πλαίσιο των εργασιών της Επιτροπής</p>	<p>-Εφαρμογή μόνιμου μηχανισμού παρακώρυψης αποζημιώσεων</p>

	ΔΡΑΣΗ	ΣΤΟΧΟΣ / ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΧΡΟΝΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΚΟΣΤΟΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
III.11	Δημιουργία μοντέλου ένταξης, ειδικού προς το φύλο, για γυναίκες-θύματα εμπορίας προσώπων με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση /κακοποίηση. Υποστήριξη των θυμάτων παρέχοντας βασισμένη στο φύλο ψυχολογική, νομική και οικονομική στήριξη και βοήθεια, και ανάπτυξη διαύλων πολυθεματικής/ διατηρηματικής συνεργασίας και συμπληρωματικότητας στην παροχή βοήθειας και υποστήριξης (ευρωπαϊκή σύμπραξη COALESCE).	-Κατάρτιση επαγγελματιών στη μεθοδολογία προσέγγισης στην ενσωμάτωση θυμάτων εμπορίας προσώπων με τη μέθοδο COALESCE – Εγχειρίδιο GeSIM - Διατηρηματική συνεργασία και ανταλλαγή γνώσεων ανάμεσα σε επαγγελματίες με τη συμμετοχή ευρωπαίων εταίρων.	1-12/2024	<ul style="list-style-type: none"> Coalesce Partnership Cyprus (Caritas Cy, Cyprus Refugee Council, MIGS) ΜΙΚΟ Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευμερίας 	20.000€*	<ul style="list-style-type: none"> - Αριθμός ερωτηματολ. -Σύλλογή δεδομένων -Συγγραφή έκθεσης
III.12	Δράσεις για κοινωνική επανένταξη των θυμάτων εμπορίας προσώπων. Πραγματοποίηση δραστηριοτήτων (εργαστηρίων) για ανάπτυξη δεξιοτήτων γονεϊκού ρόλου και εκμάθηση ελληνικής γλώσσας και άλλης εκπαίδευσης κριθεί αναγκαία, στο SOFI'S HOUSE. Υποβολή και δικτύωση για εξεύρεση εργασίας και χώρου διαμονής.	Πρόληψη, προστασία, ένταξη και δικτύωση θυμάτων.	2023-2024	<ul style="list-style-type: none"> Εξωτερικοί συνεργάτες ή ΣΠΑΒΟ 	4.000-5.000€*	-----
III.13	Ετοιμασία ειδικού εργαλείου εντοπισμού πιθανών θυμάτων με σκοπό τη διασύνδεσή τους με τις αρμόδιες υπηρεσίες. Το ειδικό εργαλείο θα εφαρμοστεί μόνο σε περιπτώσεις που εξυπηρετούνται από τα προγράμματα του ΣΠΑΒΟ και θα βασιστεί στους Δείκτες που	Πρόληψη, προστασία, ένταξη και δικτύωση θυμάτων.	2023-2024	<ul style="list-style-type: none"> Εξωτερικοί συνεργάτες ή ΣΠΑΒΟ 	1.000€*	

ΔΡΑΣΗ	ΣΤΟΧΟΣ / ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΧΡΟΝΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΚΟΣΤΟΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
	υποδεικνύουν ότι ένα άτομο μπορεί να αποτελεί θύμα εγκληματικής ενέργειας σύμφωνα με τον Οδηγό για τον Χειρισμό Περιπτώσεων Εμπορίας Προσώπων.				

IV. ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ: ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

Στρατηγικός Στόχος: Αποτελεσματικές, ολοκληρωμένες και συντονισμένες κρατικές πολιτικές που θα στηρίζονται από τις απαραίτητες θεσμικές, οικονομικές και οργανωτικές δομές και θεσμοθέτηση συνεργασιών με την κοινωνία των πολιτών

Επιμέρους Στόχοι:

IV.1	Επικαιροποίηση νομικού πλαισίου που διέπει την αντιμετώπιση της εμπορίας προσώπων. Μελέτη και προώθηση των απαραίτητων τροποποιήσεων στον Νόμο 6011/2014 και άλλους παρεμφερείς νόμους.	2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> Εθνικός Συντονιστής (σε συνεργασία με εμπλεκόμενες Υπηρεσίες) Νομική Υπηρεσία 		
IV.2	Συνεργασίες εντός και εκτός ΕΕ. Συνεργασία με άλλες χώρες, φορείς, οργανισμούς, θεσμούς εντός και εκτός ΕΕ.	2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> Αστυνομία EUROPOL INTERPOL 		
IV.3	Ενίσχυση συνεργασίας με ΜΚΟ.	2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> Αστυνομία Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας ΜΚΟ 		

ΔΡΑΣΗ	ΣΤΟΧΟΣ / ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΧΡΟΝΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΚΟΣΤΟΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
IV.4	Καθορισμός διαδικασιών για την καλύτερη συνεργασία, επικοινωνία και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ της Υπηρεσίας Ασύλου, των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας και του Γραφείου Καταπολέμησης Εμπορίας Προσώπων της Αστυνομίας, όσον αφορά τους αιτητές ασύλου που είναι πιθανά ή αναγνωρισμένα θύματα εμπορίας προσώπων.	2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> Αστυνομία Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας Υπηρεσία Ασύλου 		
IV.5	Συμμετοχή σε συνέδρια/σεμινάρια. Το Υπουργείο Εξωτερικών θα συνεχίσει να προωθεί τις συνεργασίες σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο με κράτη και διεθνείς/περιφερειακούς οργανισμούς για την αντιμετώπιση του φαινομένου.	2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> Υπουργείο Εξωτερικών Αστυνομία 		-Αριθμός Συνεδρίων/ Σεμιναρίων
IV.6	Διεξαγωγή Ομάδων Επίσης, με τις εμπλεκόμενες κυβερνητικές Υπηρεσίες, ΜΚΟ, άλλους Φορείς/Οργανισμούς, Οργανωμένα Σύνολα και την Τοπική Αυτοδιοίκηση, για ανταλλαγή απόψεων και εισηγήσεων, για τη βελτίωση της συνεργασίας ΥΚΕ-Υπηρεσιών και ΜΚΟ.	2023-2024	<ul style="list-style-type: none"> Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας 		Μέτρα συνδρομής, στήριξης και προστασίας ιδιωτικής ζωής των θυμάτων
IV.7	Συνομολόγηση Συμφωνιών με άλλες χώρες, κυρίως χώρες προέλευσης θυμάτων εμπορίας προσώπων, για συνεργασία στην πρόληψη και καταπολέμηση της εμπορίας προσώπων.	2023-2026	<ul style="list-style-type: none"> Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως 		

* Θα αξιολογηθεί για χρηματοδότηση από τον Εθνικό Συντονιστή βάσει διαθεσιμότητας πόρων

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΔΟΕ: Διεθνής Οργανισμός Εργασίας

ΔΥΑ: Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης

ΕΜΑ: Εθνικός Μηχανισμός Αναφοράς

ΜΚΟ: Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί

ΜΟΚΑΣ: Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης

ΠΣΟ: Πολυθεματική Συντονιστική Ομάδα

ΣΠΑΒΟ: Σύνδεσμος για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια

ΤΕ: Τμήμα Εργασίας

ΥΚΕ: Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας

ΥΨΥ: Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας

MIGS: Mediterranean Institute of Gender Studies

TIP: Trafficking in Persons

UNHCR (Cyprus): United Nations High Commissioner for Refugees (Cyprus)

Γ.Τ.Π. 281/2023-100

978-9963-50-639-2

Εκδόθηκε από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών
Εκτύπωση: Τυπογραφείο Κυπριακής Δημοκρατίας